

Soukromí a veřejnost

Mgr. Jana Polášková

- 1) *Pomůcky*: papír, fix, pastelky, pero
- 2) *Zdroje a inspirace*: <https://www.cityone.cz>
<https://ikea.com/cz/cs>
<https://www.maks-ricany.cz>
<http://www.ghmp.cz/ahoj-socho/>
<http://www.cs.m.wikipedia.org>
- 3) *Věk*: 3. – 5. třída
- 4) *Předmětové zařazení*: Český jazyk (slovesa), Prvouka (Domov, Naše obec, Krajina kolem nás), Vlastivěda (Místo, v němž žijeme)
- 5) *Časová dotace*: 2-3 hodiny
- 6) *Klíčová slova*: soukromé, veřejné, pocit, prostor, prostranství, veřejná místa, náměstí, nádraží, knihovna, kulturní dům, ulice, skládka, depo, parkoviště, hřiště

Veřejný prostor - definice

Veřejný prostor je prostorem života společnosti, prostorem společenské komunikace. Je místem, kde se společnost „děje“, kde dochází ke kontaktům a komunikaci mezi lidmi, ke sdílení, inspiraci a vzniku všeho, co přesahuje jedince. Veřejný prostor je prostorem dějinným, kde se děje rozlišování mezi vysokým a nízkým, krásným a ošklivým, důležitým a podružným. Tento prostor je prostorem otevřeným ve velice širokém smyslu slova: je přístupný všem členům dané společnosti, ale též prostorem, kde se tato společnost otevírá věcem a lidem cizím; tento prostor je též otevřený širokému spektru aktivit a využití; je prázdnem, kde se může odehrát něco nečekaného a je tedy i prostorem, kde se společnost otevírá směrem do budoucna.

V současné době rozlišujeme dva základní typy veřejného prostoru: fyzický a virtuální. Fyzickým veřejným prostorem jsou klasická veřejná prostranství: náměstí, agory, ulice, parky, veřejné budovy. Jsou to části zemského povrchu či uměle vytvořeného prostoru budov, které jsou přístupné prakticky komukoli a bez omezení.

Virtuální veřejný prostor se začal pomalu, nenápadně rodit po vynálezu knihtisku, jeho růst byl spojen s vynálezem novin a později rádia a televize. Opravdová exploze tohoto typu veřejného prostoru však přišla teprve s vynálezem elektronické komunikace a internetu, který, oproti všem starším typům komunikace na dálku, umožnil její výraznou decentralizaci.

Oba typy veřejného prostoru jsou strukturované dle míry jejich otevřenosti, takže mezi prostorem veřejným a soukromým jsou též různé prostory poloveřejné, polosoukromé a prostory přechodové.

Snad nejstručnější, a přitom velice výstižná, je definice veřejného prostoru či prostranství v zákonu o obcích, která říká: „Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“

Hodina č. 1:

Čas:	45minut
Pomůcky:	křídly, tabule, papír, tužky, pera
Klíčová slova:	soukromý, veřejný
Cíl hodiny:	ujasnění pojmů soukromý x veřejný (prostor)

Lze zařadit do hodiny českého jazyka, slovní druhy (slovesa).
Vymezení pojmů „soukromý a veřejný“

Učitel má připravený seznam činností (na tabuli, na papírcích) a míst a děti třídí, které patří do soukromí a které na veřejnost.

Pozn. Pro děti zábavnější možnost může být přiřazení činnosti k nějakému veřejnému místu, takže děti by potom opravovaly dvojice např.: praní prádla – kašna na náměstí, spaní – škola, sledování televize – knihovna, rybaření – park, venčení psa – divadlo, lyžování – lední stadion...☺, čím větší nonsens, tím pravděpodobnější aktivizace dětí na začátku hodiny.

Nápady činností:

-číst	- zašívát kalhoty
- prát	- nakupovat
- spát	- vymalovat stěny
- mluvit	- hrát člověče nezlob se
- jezdit na kole	- hrát na trubku
- malovat	- utírat nádobí
- okopávat záhonek	- běhat
- uklízet	- poslouchat hudbu
- mýt okna	- navazovat přátelství
- cvičit jógu	- procházet se
- sledovat televizi	- lyžovat
- navštívit koncert	- plavat
- psát domácí úkoly	- rybařit

Místa:

- náměstí	- silnice
- knihovna	- obchodní dům
- nádraží	- kostel
- ulice	- chodník
- park	- dětské hřiště
- plavecký stadion	- most
- lázně	- věž
- lední stadion	- restaurace
- radnice	- koupelna
- škola	- sjezdovka
- nábřeží (př. náplavka)	- chata
- divadlo	- byt
- sklep	- garáž
- parkoviště	

A) Žáci „spraví“ dvojice, nebo navrhnou další činnosti, které se s místy pojí.

B) Žáci třídí činnosti do skupin, např. zápisem na tabuli do 2 sloupců soukromé - veřejné (lze přidat i třetí sloupec, kde budou činnosti spadající do obou), popíšeme rozdíl mezi oběma pojmy a nároky, které z nich vyplývají - např. slušné, ohleduplné chování, které nikoho neuvádí do rozpaků (např. nepereme v kašně, nekřičíme v knihovně...), znalost prostředí a jeho pravidel fungování. Starší děti si srovnají možnosti např. divadla a restaurace...atp.

Hodinu by měl ukončit rozhovor zaměřený na naši obec, které prostory v naší obci jsou veřejné a co všechno nám umožňují.

Hodina č.2

Čas: 2x45 minut

Pomůcky: karty se slovy, psací pomůcky, pastelky, fixy

Klíčová slova: veřejný prostor, náměstí, nádraží, knihovna, kulturní dům, ulice, skládka, depo, parkoviště, park, hřiště

Děti jsou ve skupinkách, každá skupinka dostane kartu pouze s jedním slovem (papír A4 a slovo je velkými písmeny uprostřed): náměstí, nádraží, knihovna, kulturní dům, ulice, skládka, depo, parkoviště, park, hřiště

Každá skupina charakterizuje co nejlépe vylosované místo. Zde jsou otázky, kterými se mohou zabývat všichni a vést debatu:

- co je to...
- co se tam dělá
- kdo to využívá
- kdo je tam rád
- kdo se o místo stará
- jak se my všichni o místo můžeme starat
- co je v našich silách dělat pro to, aby tato místa byla přínosná a hezká
- kdo vymýšlí, jak bude takové místo vypadat
- můžeme si na takových místech dělat, co chceme?
- co má vliv na vzhled místa
- na jakém místě je nám dobře

Hlavní aktivita:

Hra je na principech známých her typu „co se tady změnilo“ a má děti vést k povšimnutí si, jak fungují různá veřejná místa. Hra je čistě dobrovolná, nejde v ní o vítězství nýbrž o prožitek, divadlo, účast a legraci.

Většina zůstává ve třídě, jedna skupina (2-4 žáci) odejde za dveře. Děti třídě si vyberou jedno místo zmíněné na úvodních kartách a snaží se třídu „přestavět“ a „zahrát“ tak, aby toto místo připomínala.

Např. lavice uzpůsobí jako sousoší nebo kašnu, někteří žáci představují „davy“ turistů, jiní obsluhu v kavárně a skupina, která hádá, by měla uhodnout, že jde o náměstí.

Závěr hodiny nebo spíše závěr každého „kola hry“ by měl „konferovat“ učitel – žáci mají spoustu zážitků a asociací, takže by měli dostat postupně možnost se vyjádřit k otázkám:

- které „divadlo“ bylo „čitelné“ a podle čeho jste ho poznali
- jaké nápady jste měli v hlavě, když jste přemýšleli, jak místo „zahrát“
- co bylo nejtěžší
- máte nápad, jak by se dala hra ještě vylepšit

Malé domácí cvičení:

Zkus si na základě dojmů z dnešní hodiny/dvoj-hodiny vytvořit do sešitu či na papír myšlenkovou mapu týkající se jednoho z míst, o nichž jsme hráli, a zaznamenej všechna slova, která se ti s tím místem pojí.